

I hvor stor grad fanger arbeidskontorene opp funksjonshemmede som ønsker arbeid?

Trond Pedersen

Pilene for den norske økonomi peker oppover, presset i arbeidsmarkedet øker og enkelte næringer har problemer med å få tak i nok arbeidskraft. For å senke presset er det viktig å få flest mulig inn i arbeidsmarkedet. Ett av hovedmålene i intensjonsavtalen om et inkluderende arbeidsliv (IA-avtalen) er å øke integreringen av personer med redusert arbeidsevne. Mange funksjonshemmede ønsker dessuten å jobbe. I hvilken grad blir funksjonshemmede som ønsker jobb fanget opp av arbeidskontorene og deres tiltak for å få flere i arbeid? Tall for perioden 2000 – 2005 viser en økende andel registrert i arbeidssøkerregisteret Arena. Økningen er sterkere for de funksjonshemmede enn for resten av den ikke-sysselsatte befolkningen som ønsker jobb. Dette viser at satsingen på et inkluderende arbeidsliv har hatt en viss effekt på de funksjonshemmede.

Innledning

Ett av hovedmålene i IA-avtalen er å øke integreringen av personer med redusert arbeidsevne. I en tid med aldrende befolkning, stramt arbeidsmarked, synkende ledighet og mangel på arbeidskraft i en del næringer, har dette målet blitt stadig mer viktig. Også i tiden rundt slutten av forrige oppgangskonjunktur, dvs. i 1999, var det et stramt arbeidsmarked, noe som førte til at Regjeringen økte satsingen på rehabilitering av arbeidsuføre i årene som fulgte. Et virkemiddel for å få til dette var at daværende Aetat skulle få økt ansvar for å sluse uføre og personer på attføring ut i arbeidsmarkedet. Dette førte til en betydelig økning i antallet yrkeshemmede registrert ved Aetat i perioden 2000 – 2005. I denne artikkelen ønsker vi å se i hvilken grad økt satsing på rehabilitering har ført til at de som definerer seg som funksjonshemmede i Statistisk sentralbyrå (SSB) sin Arbeidskraftundersøkelse (AKU), har blitt fanget opp av arbeidskontorenes økte fokus på yrkeshemmede. Av naturlige grunner legges hovedfokuset i analysen på de funksjonshemmede som ikke er sysselsatt, men som ønsker å jobbe, det vil si en av målgruppene i integreringspolitikken.

Det meste av perioden 2000 – 2005 var preget av nedgangskonjunktur med økende ledighet, samt betydelig økning i tallet på yrkeshemmede. Målt over perioden 4. kvartal 2000 – 2. kvartal 2005, økte antallet yrkeshemmede fra 59 000 til 95 000 (+36 000). Den gene-

relle registrerte ledigheten økte fra 59 000 personer i 4. kvartal 2000, og var helt oppe i 90 000 personer i 2. kvartal 2003 (det egentlige vendepunkt i den registrerte ledigheten kom i begynnelsen av 2004). Siden har det vært nedgang i ledigheten, og i 2. kvartal 2005 var det 81 000 ledige personer. Økningen i tallet på ledige var på 22 000 personer fra 4. kvartal 2000 til 2. kvartal 2005. Tilsvarende økte den totale massen av arbeidssøkere med 54 000 personer (da er også andre arbeidssøkerstatuser talt med, deriblant delvis sysselsatte og ordinære tiltaksdeltakere).

Denne artikkelen bygger på et SSB-notat som vil bli publisert i løpet av høsten 2006. Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) er oppdragsgiver for undersøkelsen, som ser på funksjonshemmede i AKU og yrkeshemmede i Arbeids- og velferdsdirektoratet (NAV) sitt arbeidssøkerregister Arena. Et mål for AID har vært å belyse i hvor stor grad funksjonshemmede som ifølge AKU ikke er sysselsatt men ønsker arbeid, er registrert i Arena, samt å finne ut hvilken status de har der. Et annet mål har vært å se på i hvilken grad de som ikke blir registrert i Arena ønsker arbeid, samt hva slags type trygdeytelser de mottar. I den siste delen av nevnte notat har vi også sett på yrkeshemmede, og hvilken status disse har i AKU.

Analysen er disponert som følger: Først ønsker vi å sette ting i perspektiv, og skape et rammeverk rundt hovedresultatene. Vi nevner kort hvordan utviklingen har vært for det totale antallet funksjonshemmede (16-66 år) i perioden 2000 – 2005, ifølge AKU. I tillegg beskrives i hvilken grad disse har vært registrert ved arbeidskontorene i samme periode. I hovedanalysen

Trond Pedersen er førstekonsulent ved Seksjon for arbeidsmarkedsstatistikk (trond.pedersen@ssb.no)

ønsker vi å se på hvordan det stiller seg for en undergruppe av de funksjonshemmede, nemlig dem som ikke er sysselsatt og ønsker arbeid. I hvilken grad har økt satsing på rehabilitering i perioden 2000 – 2005 ført til at disse har blitt fanget opp av arbeidskontorenes økte fokus på yrkeshemmede? For å prøve å avdekke hvorfor en del funksjonshemmede som ønsker jobb, ikke er registrert ved NAV, presenteres i tillegg en oversikt hvilke typer trygdeytelser disse mottar.

Datagrunnlag og definisjoner

AKU gir løpende data for hele befolkningens tilpasning til arbeidsmarkedet. Dataene samles inn hver uke ved intervju av et tilfeldig trukket utvalg personer i alderen 16-74 år. Funksjonshemmede blir ikke identifisert som en egen gruppe i den ordinære delen av undersøkelsen, men det er gjennomført tilleggsundersøkelser over flere år hvor disse personene forsøkes identifisert (se nedenfor), og hvor det også i en del av undersøkelsene er stilt noen oppfølgningsspørsmål for å få noe mer informasjon om gruppens situasjon. Tilleggsundersøkelsen om funksjonshemming (TU) dekker kun personer i alderen 16-66 år.

I AKU er det intervjuobjektet som selv klassifiserer seg som funksjonshemmet eller ikke, basert på følgende spørsmål:

«Med funksjonshemming menes fysiske eller psykiske helseproblemer av mer varig karakter som kan medføre begrensninger i det daglige liv. Det kan for eksempel være sterkt nedsatt syn eller hørsel, lese- og skrivevansker, bevegelseshemninger, hjerte- eller lungeproblemer, psykisk utviklingshemning, psykiske lidelser eller annet. Har du etter din mening en funksjonshemming?»

Intervjuobjektene i AKU blir gruppert i ulike kategorier (arbeidsmarkedsstatus), ut i fra hva de svarer når de blir intervjuet, jfr. tabell 2. Hovedskillet går normalt mellom dem som er i og utenfor arbeidsstyrken. Sysselsatte og arbeidsledige regnes for å være i arbeidsstyrken (de har alle en viss tilknytning til arbeidsmarkedet), mens de øvrige blir klassifisert til å være utenfor. De sistnevnte grupperes i tillegg etter om de ønsker, eller ikke ønsker arbeid. Når vi i denne artikkelen opererer med uttrykket «ikke-sysselsatt og ønsker arbeid», inkluderer dette de som er utenfor arbeidsstyrken og ønsker arbeid, samt de arbeidsledige. Grunnen til at de førstnevnte ikke blir klassifisert som arbeidsledige, er at de ikke oppfyller visse krav til søkeaktivitet og tilgjengelighet for jobb.

Det andre datagrunnlaget som benyttes i analysen, NAVs register Arena, er et register over personer som registreres som arbeidssøkere ved arbeidsformidlingen. En hovedinndeling av personene i registeret er om de vurderes å være umiddelbart tilgjengelige for det ordinære arbeidsmarkedet eller ikke. De som ikke vurderes å være umiddelbart tilgjengelige benevnes yrkeshemmede.

NAV klassifiserer personer som yrkeshemmet etter følgende kriterium:

«Yrkeshemmede omfatter arbeidssøkere som på grunn av fysisk, psykisk eller sosial funksjonshemming har vansker med å få arbeid. Dette er personer som vurderes av NAV med sikte på yrkesmessig attføring eller som er i et attføringstiltak.»

Resultatene fra tilleggsundersøkelsene til AKU er blitt koplet sammen med månedlige statusfiler fra Arena, som normalt gjelder utgangen av hver måned. Siden AKU dekker alle uker i hver måned, er det spørsmål om hvilke uker som skal koples til hvilken månedsfil fra Arena. Det er to viktige hensyn å ta. For det første er det en fordel å bruke så mange AKU-uker som mulig for å få et stort utvalg og derav liten utvalgsfeil. På den andre siden vil avvik i referansetidspunkt kunne bety at en persons tilpasning på arbeidsmarkedet har endret seg fra situasjonen da personen ble registrert i Arena til referanseuken i AKU. SSB har tidligere analysert sammenhengen mellom å være registrert ledig i Arena og å bli klassifisert som arbeidsledig i AKU, og en fant da at det å kople de to siste ukene hver måned i AKU med tilsvarende månedsfil fra Arena alt i alt syntes å gi best resultat.

En sammenkopling av de to datakildene gjør det mulig å identifisere individer som finnes begge steder, og se hvordan en og samme person er klassifisert i hver av disse. I utgangspunktet er AKU et tilnærmet tilfeldig utvalg av hele befolkningen 16-74 år. Det skal da også være et tilnærmet tilfeldig utvalg av personene i Arena. Forventningsverdien for AKU-estimatene skulle derfor ikke inneholde særlig skjevhet fra de sanne verdiene. Det betyr at AKU burde gi omtrent de samme verdier som Arena, for variable som hentes fra Arena, og at for eksempel tallet på registrerte ledige og yrkeshemmede estimert i det koplede utvalget har en forventningsverdi som er tilnærmet lik NAVs offisielle tall for registrerte ledige og yrkeshemmede. Det som forstyrrer bildet noe er frafallet i AKU. Frafallet kan være skjevt i forhold til de variable som er i Arena. De avvik vi observerer mellom Arenas tall og AKUs vil dermed dels skyldes utvalgsfeilen i AKU, og dels kan det skyldes frafallet i AKU. Er det skjevheter i frafallet vil dette trekke i retning av at AKUs tall ved gjentatte observasjoner alltid enten ligger over eller under tallene i Arena. Utvalgsfeilen vil isolert sett bidra til at AKUs tall svinger jevnt mellom å ligge over og under tallene fra Arena.

Siden denne artikkelen ser på statuser i AKU i forhold til i Arena, er det særlig viktig at AKU måler situasjonen på samme tidspunkt som i Arena (utløpet av måneden). Hadde vi valgt å bruke hele AKU-utvalget og ikke de to siste ukene i hver måned slik vi gjør, ville mange hatt en status i AKU som var annerledes enn den de ville hatt om de var intervjuet ved referansetidspunktet for Arena. Selv om vi bare bruker halve AKU-utvalget i analysen, får vi likevel et relativt bra

Tabell 1. Personer i alt, etter funksjonshemming og status i Arena. 4. kvartal 2000 - 2. kvartal 2005. Prosent

	4. kvartal		2. kvartal			
	2000	2004	2002	2003	2004	2005
Funksjonshemmet i AKU	100	100	100	100	100	100
Ikke med i Arena	91	85	87	88	88	85
Yrkeshemmet i Arena	6	11	9	8	8	11
Ikke yrkeshemmet i Arena	3	4	4	4	4	4
Ikke funksjonshemmet i AKU	100	100	100	100	100	100
Ikke med i Arena	94	93	95	93	93	93
Yrkeshemmet i Arena	1	2	1	1	2	2
Ikke yrkeshemmet i Arena	5	5	4	5	5	5

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

resultat for Arena-variable. Det må likevel understrekes at utvalgsusikkerheten for tallene vi presenterer i denne artikkelen er større enn det som gjelder for ordinære kvartalstall fra AKU. I 2. kvartal 2005 utgjorde halve utvalget 8 996 personer (16-66 år).

Tallene vi presenterer, dekker de kvartal hvor AKU har hatt en tilleggsundersøkelse om funksjonshemming, dvs. 4. kvartal 2000 og 2004, samt 2. kvartal i årene 2002-2005. Normalt er det litt uheldig å sammenlikne ulike kvartaler (sesongmessige faktorer kan påvirke tallene), men på grunn av at vi ønsket å få med tall også for 2000, har vi likevel valgt å ta med 4. kvartals-tallene. Ettersom vi legger vekt på å kommentere ut i fra utviklingen i grove trekk, mener vi at det er forsvarlig å gjøre det på denne måten. For å være på den sikre siden, har vi dessuten i hver tabell plassert tallene for 4. kvartal for seg, separat fra 2. kvartalstallene.

Funksjonshemmede registrert ved arbeidskontorene 2000-2005

Tilleggsundersøkelsene om funksjonshemming i AKU viser at det totale antallet funksjonshemmede lå relativt stabilt i perioden 2000 – 2005, dvs. mellom 430 000 og 480 000 personer, jfr. Olsen & Van (2005).

Tabell 1 viser at 15 prosent av de funksjonshemmede (ifølge AKU) var registrert som arbeidssøker i Arena i 2. kvartal 2005, sammenliknet med kun 7 prosent for den øvrige befolkningen i alderen 16-66 år. Forskjellen kan forklares med at funksjonshemmede i større grad trenger bistand med å skaffe seg jobb, og at de derfor i større grad enn de ikke-funksjonshemmede registrerer seg som arbeidssøker hos NAV. Ser vi på hvilken status de funksjonshemmede har i Arena, finner vi, som ventet, at de fleste er registrert som yrkeshemmet (11 av de 15 prosentene som i 2. kvartal 2005 var registrert i Arena, var yrkeshemmet).

I perioden 4. kvartal 2000 – 2. kvartal 2005 var det en viss stigning i andelen som registrerte seg hos NAV, for begge gruppene vi ser på, jfr. tabell 1. Dette er ikke unaturlig, ettersom perioden, med unntak av 2005, var preget av nedgangskonjunktur med stigende eller høy ledighet. Økningen som gjelder ikke-funksjonshemmede er riktignok så liten at en ikke kan utelukke at andelen faktisk har vært uendret over hele perio-

Tabell 2. Funksjonshemmede etter status i AKU. 2. kvartal 2005. Absolutte tall og prosent

	Antall	Prosent
Funksjonshemmede i alt	471 000	100
I arbeidsstyrken	226 000	48
Sysselsatte	209 000	44
Arbeidsledige	17 000	4
Utenfor arbeidsstyrken	245 000	52
Ønsker arbeid	51 000	11
Ønsker ikke arbeid	187 000	40
Uoppgitt	7 000	1

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

den. Av de funksjonshemmede registrert i Arena, viser tabellen dessuten at de fleste var klassifisert som yrkeshemmet. Spesielt merker vi oss at andelen på 11 prosent i 2. kvartal 2005 utgjør en tydelig økning fra året før, og fra 2002/2000.

Grunnen til at andelen funksjonshemmede som søker bistand fra arbeidskontorene ikke er større enn det tabell 1 viser, skyldes at mange enten er sysselsatt allerede (med ulike grader av tilrettelegging), eller at de rett og slett ikke ønsker å jobbe. Tabell 2 viser hvordan de funksjonshemmede fordeler seg mellom de ulike kategorier av arbeidsmarkedsstatuser i AKU. 44 prosent av de funksjonshemmede var for tiden sysselsatt (inkluderer også ulike sysselsettingstiltak) i 2. kvartal 2005. De som ikke ønsker å jobbe, utgjorde 40 prosent. Dermed står en igjen med rundt 15 prosent som ikke er sysselsatt, men som ønsker å jobbe.

Ikke-sysselsatte funksjonshemmede som ønsker arbeid

Vi ønsker å se litt nærmere på de funksjonshemmede som ikke er sysselsatt, men ønsker arbeid (dvs. de 15 prosentene omtalt ovenfor). I hvor stor grad blir disse fanget opp av arbeidskontorene, og hvordan blir de kategorisert der? Den øverste linjen i tabell 3 viser hvordan gruppen har utviklet seg i perioden 4. kvartal 2000 – 2. kvartal 2005. Nivået har vært stabilt over tid (rundt 68 000 personer), med unntak av 2. og 4. kvartal 2004 som skiller seg ut med et noe lavere nivå (ca. 59 000 personer). Utvalgene i 2. og 4. kvartal 2004 består i stor utstrekning av de samme personer (50 prosent av utvalget er likt), og det er god grunn til å anta at det er tilfeldigheter ved utvalget som gjør

Tabell 3. Funksjonshemmede som ikke er sysselsatt, men ønsker arbeid, etter status i Arena. 4. kvartal 2000 - 2. kvartal 2005. Prosent og absolutte tall i parentes

	4. kvartal		2. kvartal			
	2000	2004	2002	2003	2004	2005
Personer i alt	100 (68 608)	100 (58 727)	100 (67 295)	100 (68 473)	100 (59 373)	100 (69 079)
Ikke registrert i Arena	72	57	62	64	54	57
Registrert i Arena	28	43	38	36	46	43
Helt ledig	26	34	34	38	31	25
Delvis sysselsatt	7	1	2	3	3	3
Ord. tiltaksdeltaker	-	2	1	3	2	1
Yrkeshemmet	67	63	63	55	63	69
På tiltak	38	40	53	42	38	45
Ikke på tiltak	30	23	10	13	25	24
Annet	-	-	-	-	2	2

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 4. Ikke-funksjonshemmede som ikke er sysselsatt, men ønsker arbeid, etter status i Arena. 4. kvartal 2000 - 2. kvartal 2005. Prosent og absolutte tall i parentes

	4. kvartal		2. kvartal			
	2000	2004	2002	2003	2004	2005
Personer i alt	100 (146 142)	100 (180 144)	100 (179 426)	100 (209 147)	100 (183 158)	100 (194 052)
Ikke registrert i Arena	70	61	67	61	59	60
Registrert i Arena	30	39	33	39	41	40
Helt ledig	73	64	73	73	69	63
Delvis sysselsatt	5	8	4	7	6	6
Ord. tiltaksdeltaker	9	14	7	7	8	10
Yrkeshemmet	13	13	14	12	15	21
På tiltak	10	7	10	9	9	17
Ikke på tiltak	3	5	4	2	6	4
Annet	-	1	2	2	2	-

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

at tallene for 2004 ligger lavere enn i øvrige år. En kan dermed slutte at gruppen funksjonshemmede i AKU som ikke er sysselsatt, men ønsker arbeid, har ligget på omtrent samme nivå i hele perioden.

Blant de ikke-sysselsatte som ønsker jobb, ser vi at de funksjonshemmede i noe større grad er registrert i Arena, sammenliknet med resten av befolkningen (tabell 3 og 4). Selv om andelen funksjonshemmede i AKU som ønsker arbeid og som ikke er registrert i Arena, er gått ned fra 2000 til 2005, er det fremdeles slik i 2005 at de fleste, 57 prosent, ikke blir fanget opp av NAV. Dette tyder på at et flertall enten velger å søke jobb på andre måter enn via arbeidskontorene eller lar være å søke. Eksempler på det siste kan være personer som enten har gitt opp søkingen, eller som ikke er i stand til å jobbe (pga. sin funksjonshemning), og som derfor ikke tar seg bryet å søke arbeid.

Tabell 5 viser bruken av trygdeytelser blant funksjonshemmede personer som ønsker arbeid og som ikke er registrert i Arena i 2. kvartal 2005. 71 prosent mottok en eller annen form for trygdeytelse. De aller fleste mottok enten uførepensjon (61 prosent av de som mottok stønad) eller rehabiliteringspenger (22 prosent). De som mottar uførepensjon har allerede vært til vurdering om attføring (evt. status som yrkeshemmet) hos NAV, men uførheten er slik at de blir vurdert til å være uaktuelle for arbeidsmarkedet. En hovedfor-

Tabell 5. Ikke-sysselsatte funksjonshemmede som ønsker arbeid og ikke er registrert i Arena, etter trygdeytelser. 2. kvartal 2005. Absolutte tall og prosent

	Antall	Prosent
I alt	39 160	100
Mottar ingen stønad	11 408	29
Mottar en eller flere stønader ¹	27 752	71
Uførepensjon	16 942	61
Grunnstønad eller hjelpestønad	966	3
Attføringspenger/-ytelser	1 646	6
Rehabiliteringspenger	6 066	22
Sykepenger	1 694	6
Økonomiske ytelser fra privat hold	1 025	4
Annet	322	1
Uoppgitt	-	-

¹Hver person kan ha flere typer trygdeytelser. Derfor blir tallet høyere enn totalen når en summerer over de ulike stønadstypene.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

klaring til den relativt høye andelen som ikke registrerer seg ved arbeidskontorene, er altså at mange allerede har blitt vurdert til å ha en for stor grad av uførhet, dvs. 16 942 av i alt 39 160 personer (noe under halvparten). Kun 29 prosent av dem som ikke er registrert i Arena, mottar ingen form for trygdeytelse. Dette er trolig personer med lettere grader av funksjonshemning, som enten velger å søke jobb på andre måter enn via arbeidskontorene, eller som velger å «sitte på gjerdet». Disse personene blir m.a.o. ikke fanget opp av det offentlige.

Hvordan har så utviklingen over tid vært for de ikke-sysselsatte som ønsker arbeid i perioden 4. kvartal 2000 – 2. kvartal 2005? Tabell 3 og 4 viser at både de funksjonshemmede og resten av befolkningen i økende grad er registrert i Arena. Disse resultatene ble også funnet for funksjonshemmede totalt sett (jfr. tabell 1). Økningen i andelen registrert ved arbeidskontorene må også her ses i sammenheng med den generelle veksten i arbeidssøkermassen (pga. nedgangskonjunktur i store deler av perioden). For de funksjonshemmede har det vært en vekst i andelen registrert i Arena fra 28 prosent i 4. kvartal 2000 til 43 prosent i 2. kvartal 2005 (tabell 3), og tilsvarende fra 30 til 40 prosent for de ikke-funksjonshemmede (tabell 4). Det har med andre ord vært en sterkere vekst for de funksjonshemmede, sammenliknet med resten av befolkningen (+15 prosentpoeng vs. +10 prosentpoeng). Dette tyder på at den generelle veksten vi har sett i arbeidssøkermassen i Arena i samme periode, i større grad har fanget opp funksjonshemmede enn andre.

Av de ikke-sysselsatte funksjonshemmede som ønsker jobb og som finnes i Arena, finner vi at de aller fleste er registrerte som yrkeshemmede. I 2. kvartal 2005 utgjorde andelen nesten 70 prosent, jfr. tabell 3. Det tilsvarende tallet for resten av befolkningen var vel 20 prosent. Generelt er det de yrkeshemmede som har bidratt mest til økningen i den totale arbeidssøkermassen i perioden vi ser på. Da skulle en forvente at dette særlig er tilfelle for de ikke-sysselsatte funksjonshemmede som ønsker jobb, spesielt når vi ser at dette var tilfelle for gruppen totalt sett, jfr. tabell 1. Tabell 3 viser at dette ikke er tilfelle. Relativt sett var det ikke særlig flere yrkeshemmede registrert i Arena i 2. kvartal 2005 enn det var i 4. kvartal 2000, når vi ser på de funksjonshemmede. For resten av befolkningen derimot, økte andelen yrkeshemmede i samme periode fra 13 til 21 prosent. Ser vi på andelen yrkeshemmede på tiltak, finner vi en økning på 7 prosentpoeng for begge de to sammenlikningsgruppene. Denne utviklingen kan forklares med at de funksjonshemmede som ikke er sysselsatt, men ønsker jobb, allerede i stor grad blir registrert som yrkeshemmede i Arena, og at «potensialet for forbedring» av den grunn ikke er så stort. Dermed kan det virke som at den generell økningen i antallet yrkeshemmede har ført til at ikke-funksjonshemmede (som ønsker jobb) i større grad blir inkludert blant de yrkeshemmede. Tabell V1 og V2 i vedlegget bekrefter nettopp dette: I 4. kvartal 2000 utgjorde de funksjonshemmede 70 prosent av de yrkeshemmede (dvs. blant de ikke-sysselsatte som ønsker jobb), mens andelen i 2. kvartal 2005 var redusert til 56 prosent. I denne sammenheng er det viktig å huske på at tallet på funksjonshemmede som ønsker jobb har holdt seg stabilt (i motsetning til resten av befolkningen som ønsker jobb), og at de fleste av dem som ikke var registrert i Arena allerede mottok en eller annen form for stønad.

Ellers ser vi at andelen registrerte helt ledige har gått ned for de ikke-funksjonshemmede, på tross av periode med økende ledighet generelt sett. For de funksjonshemmede ser vi ikke merkbare endringer i andelen som er registrert i de forskjellige arbeidssøkerstatusene, dvs. bortsett fra gruppen yrkeshemmede på tiltak.

Oppsummering

Siden 2000 har det vært satset sterkt på rehabilitering av arbeidsuføre. Målsettingen har vært å få flest mulig ut i jobb. Det har resultert i betydelig vekst i tallet på yrkeshemmede helt frem til 2005. Når det gjelder de som anser seg selv som funksjonshemmede i AKU, har det også for denne gruppen vært vekst i andelen ikke-sysselsatte med ønske om jobb, som blir registrert ved arbeidskontorene. Økningen er sterkere for de funksjonshemmede enn for resten av den ikke-sysselsatte befolkningen som ønsker jobb. Dette viser at satsingen på et inkluderende arbeidsliv har hatt en viss effekt på de funksjonshemmede. Ser en på andelen som blir registrert som *yrkeshemmede* (blant dem som registreres ved arbeidskontorene), finner en imidlertid at denne ikke har vist noen økning for de funksjonshemmede med ønske om jobb. Dette kan forklares med at andelen allerede er høy (nesten 70 prosent), og at «potensialet for forbedring» ikke er så stort.

Av de ikke-sysselsatte funksjonshemmede som ønsker jobb, var under halvparten registrert ved arbeidskontorene i 2. kvartal 2005. Ser en på dem som *ikke* var registrert, finner en at noe under halvparten mottok uførestønad. Dette er personer som allerede har vært igjennom ulike programmer i regi av NAV (rehabiliterings- eller attføringstiltak, evt. bare til vurdering), og til slutt blitt vurdert til å ha en for stor grad av arbeidsuførhet til at de med rimelighet kan forventes å ha lønnet arbeid. I alt var det drøyt 70 prosent som mottok en eller annen form for trygdeytelse. Det betyr at rundt 30 prosent ikke ble fanget opp av det offentlige. Her ligger det forbedringsmuligheter dersom målet er å få flest mulig arbeidsuføre ut i arbeidslivet.

Referanser

Olsen, B. & Van, M. T. (2005): *Funksjonshemmede på arbeidsmarkedet – Rapport fra tilleggsundersøkelse til Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) 2. kvartal 2005*. Rapporter 2005/30. Statistisk sentralbyrå.

Vedlegg**Tabell V1. Funksjonshemmede som ikke er sysselsatt, men ønsker arbeid, etter status i Arena. 4. kvartal 2000 - 2. kvartal 2005.**
Absolutte tall

	4. kvartal		2. kvartal			
	2000	2004	2002	2003	2004	2005
Personer i alt	68 608	58 727	67 295	68 473	59 373	69 079
Ikke registrert i Arena	49 172	33 563	41 600	44 050	32 275	39 160
Registrert i Arena	19 436	25 164	25 695	24 423	27 097	29 918
Helt ledig	5 035	8 547	8 649	9 401	8 335	7 378
Delvis sysselsatt	1 287	280	528	755	720	921
Ord. tiltaksdeltaker	-	538	338	746	528	403
Yrkeshemmet	13 115	15 799	16 180	13 520	17 047	20 621
På tiltak	7 368	10 123	13 533	10 243	10 344	13 364
Ikke på tiltak	5 746	5 676	2 647	3 277	6 703	7 256
Annet	-	-	-	-	469	596

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell V2. Ikke-funksjonshemmede som ikke er sysselsatt, men ønsker arbeid, etter status i Arena. 4. kvartal 2000 - 2. kvartal 2005.
Absolutte tall

	4. kvartal		2. kvartal			
	2000	2004	2002	2003	2004	2005
Personer i alt	146 142	180 144	179 426	209 147	183 158	194 052
Ikke registrert i Arena	102 981	109 074	119 792	127 526	107 644	116 986
Registrert i Arena	43 161	71 070	59 634	81 621	75 514	77 066
Helt ledig	31 612	45 381	43 290	59 938	52 110	48 407
Delvis sysselsatt	2 021	6 034	2 343	5 342	4 489	4 592
Ord. tiltaksdeltaker	3 996	9 980	4 309	5 509	5 800	7 909
Yrkeshemmet	5 532	9 012	8 375	9 503	11 624	16 158
På tiltak	4 321	5 190	6 136	7 747	7 120	13 374
Ikke på tiltak	1 210	3 823	2 240	1 756	4 504	2 784
Annet	-	662	1 318	1 328	1 493	-

Kilde: Statistisk sentralbyrå.